

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/30/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121404157
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121404157.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu Ručiteľ s.r.o., so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 46 745 556, právne zastúpenému ADVOKAT-S, spol. s r.o., Konventná 9, 811 03 Bratislava, IČO: 35 948 540, proti žalovanému BMX klub Rača, občianske združenie, so sídlom Hečková 3, 831 51 Bratislava, IČO: 30 808 774, právne zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, so sídlom Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, o zaplatenie 662,40 eura s prísl., o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/185/2022-124 z 30.novembra 2022 takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovi proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III ako súd prvej inštancie uznesením č. k. 24Cb28/2021-73 zo dňa 16. júna 2022 z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany žalobcu, súdne konanie zastavil a žiadnej zo strán sporu nepriznal náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

2. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu zo dňa 17.6.2021 podaným na upomínací súd sa žalobca domáhal rozhodnutia, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 662,40 eura spolu s prísl., ako aj náhradu trov konania. Uplatnený nárok predstavoval bezdôvodné obohatenie za užívanie pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobcu za obdobie od 1. júna 2020 do 31. augusta 2020. Vo veci bol dňa 8. júla 2021 vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal v zákonnej lehote žalovaný odpor, v ktorom namietal, že žalobca si v konaní uplatnil nesplateľný nárok a jeho splatnosť môže v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka nastať deň po požiadaní. Po podaní odporu žalobca navrhol pokračovať v konaní, preto bola vec z upomínacieho súdu

dňa 2. augusta 2021 postúpená na Okresný súd Bratislava III. Dňa 15. februára 2022 došlo zo strany žalovaného k úhrade dlžnej čiastky - istiny a príslušenstva, na čo reagoval žalobca späťvzatím žaloby. V odôvodnení výroku o náhrade trov konania súd prvej inštancie uviedol, že zastavenie konania procesne zaviniť žalovaný, na druhej strane však bolo potrebné zohľadniť námietku žalovaného, že splatnosť bezdôvodného obohatenia nastala až nasledujúcim dňom po doručení platobného rozkazu a návrhu žalovanému. K návrhu žalobca nedoložil žiaden dôkaz, že by žalovaného vyzval na zaplatenie bezdôvodného obohatenia za mesiace jún až august 2020. Konštatoval, že žalovaný mal v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka zaplatiť už deň po doručení návrhu na vydanie platobného rozkazu dňa 8. júla 2021 a nie až 15. februára 2022 a žalovaný mal podať sťažnosť voči platobnému rozkazu len proti výroku o trovách. Ak by obe strany postupovali v zmysle zákona a zároveň účelne, žiadne trovy konania by nevznikli. Preto bolo podľa súdu prvej inštancie spravodlivé, že každá strana si bude znášať trovy konania sama.

3. Na odvolanie žalobcu i žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie v časti výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žiadnej zo strán konania Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej ako „odvolací súd“) prejednal vec podľa § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a odvolanie žalovaného je nedôvodné. Napadnuté uznesenie v časti výroku o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Zároveň rozhodol aj o náhrade trov odvolacieho konania tak, že nárok na ich náhradu v celom rozsahu priznal podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi.

4. Odvolací súd konštatoval, že § 144 CSP rešpektuje žalobcu ako dominus litis. Späťvzatie žaloby je procesný úkon žalobcu voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa ďalej nekonalo a o veci meritórne nerozhodlo. Vo vzťahu k žalovanému je povinnosťou súdu skúmať iba to, či má žalovaný vážne dôvody nesúhlasiť so späťvzatím v dôsledku ktorého, v prípade zastavenia konania, by mohol utrpieť nejakú ujmu alebo byť ukrátený na svojich právach. Otázku, či a ktorá strana zaviniť jeho zastavenie, otázku dôvodnosti podanej žaloby, môže súd posudzovať čisto z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva, nakoľko by išlo o posúdenie dôvodnosti nároku vo veci samej a i po zastavení konania, by súd ďalej mal skúmať dôvodnosť nároku vo veci samej. Pokiaľ dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách (na strane žalobcu i žalovaného) a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej v § 256 ods. 1 CSP. Pre vyriešenie otázky náhrady trov konania je preto kľúčové zistenie, či a pokiaľ áno, ktorá zo strán z procesného hľadiska nesie zodpovednosť za zastavenie konania, teda ktorá zo strán zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalobca v konaní požadoval, resp. akého výsledku sa domáhal, a skutočnosťou, pre ktorú žalobca neskôr vzal žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Nie je pritom vylúčené, aby súd súčasne došiel i k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu § 257 CSP (nepriznanie náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa). O náhrade trov konania pri späťvzatí žaloby súd preto vždy rozhoduje podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 257 CSP. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu zistil, že žalobca vzal žalobu späť s odôvodnením, že žalovaný dobrovoľne uhradil žalobcovi po vydaní platobného rozkazu a po podaní odporu istinu aj príslušenstvo dňa 15. februára 2022. V danom prípade z hľadiska procesného zaviniť zastavenie konania žalovaný, ktorý uhradil žalovanú sumu spolu s úrokom z omeškania. Tvrdenia žalovaného, že si žalobca v konaní uplatnil nesplátny nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia sú vzhľadom na procesnú situáciu, kedy žalovaný po vydaní platobného rozkazu a podaní odporu proti platobnému rozkazu uhradil žalovanú sumu s prísl. podľa odvolacieho súdu bez právneho významu. Skutkové tvrdenia, ktoré uvádza žalovaný sa týkajú veci samej, ktoré súd neposudzuje, nakoľko ako už bolo uvedené, by išlo o posúdenie dôvodnosti nároku vo veci samej a aj po zastavení konania by súd ďalej skúmal dôvodnosť nároku vo veci samej, čo nie je možné. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu z dôvodu procesného zavinenia zastavenia konania na strane žalovaného. Odvolací súd zároveň v preskúmvanej veci nevzhliadol dôvod

pre použitie § 257 CSP. Aplikácia tohto ustanovenia prichádzala do úvahy v prípade, keď by boli naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal (pozn. aj napriek nie celkom správne poučeniu o dovolaní) v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil § 420 písm. f/ CSP, súčasne § 421 CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil.

6. V odôvodnení dovolania uviedol, že žaloba nebola v deň podania dôvodná, pretože pohľadávka ňou uplatnená sa stala splatnou až po doručení platobného rozkazu. Argumentoval zrejmu nespravodlivosťou, keď je priznaný nárok na náhradu trov konania žalobcovi, ktorý uplatňuje nesplattnú pohľadávku. Odvolací súd sa tak odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (v dovolaní poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 207/2012, IV. ÚS 313/2008, IV. ÚS 1241/2012) ohľadom otázky nároku na náhradu trov konania pri tzv. predčasnej žalobe. Mal za to, že pokiaľ veriteľ žaluje nesplattnú pohľadávku, nepatrí mu nárok na náhradu trov konania za úkony v konaní vykonané pred splatnosťou pohľadávky. Na tom nič nezmení ani skutočnosť, že sa stane pohľadávka splatnou počas konania. Účelom súdneho konania nie je nahrádzať výzvu na zaplattenie pohľadávky, ktorá sa stane splatnou až na výzvu súdu. Takto je náhrada trov posudzovaná už desaťročia v zmysle zásady spravodlivosti. Žalovaný pri tom aj odpor podal v časti úrokov z omeškania za obdobie pred splatnosťou pohľadávky dôvodne.

7. Dovolateľ tiež namietol arbitrárnosť napadnutého uznesenia, pretože odvolací súd nereagoval na jeho námietku porušenia dobrých mravov, ktorú vzniesol aj v odvolaní, že žalobca uplatnil nárok zlomyseľne a šikanózne za uplynulé obdobie nie naraz ale bez vecného dôvodu po častiach, vždy za dva mesiace samostatnými žalobami (uviedol 7 súdnych konaní) Ide o snahu navýšiť trovy konania čo je postup v rozpore s dobrými mravmi. Išlo o námietku relevantnú, a to aj keby žaloba nebola podaná predčasne. Rozdelenie jedného nároku do množstva žalôb podaných súčasne, je zjavnou šikanou a zlomyseľným šikanovaním žalovaného. Na túto námietku odvolací súd nereagoval, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces, ktorého súčasťou je v zmysle nálezov ústavného súdu aj právo na jasné a zrozumiteľné odôvodnenie, ktoré dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

8. K dovolaniu žalovaného sa žalobca vyjadril tak, že v danom prípade podať dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP pre nesprávne právne posúdenie veci nie je prípustné, pretože to vylučuje § 421 ods. 2 CSP. Dovolanie je v tomto prípade prípustné v zmysle aktuálnej judikatúry len z dôvodu zmätocnosti podľa § 420 CSP, pričom žalovaný uplatnil popri § 421 CSP (ktorý ani bližšie neodôvodnil rozhodovacou praxou a ani ho bližšie nekonkretizoval) aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP. Podľa žalobcu tento dôvod neobstojí, pretože napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo jasne a zrozumiteľne odôvodnené v rozsahu, čo sa v prípade zastavenia konania posudzuje, teda že sa posudzuje otázka zavinenia zastavenia konania výlučne z procesného hľadiska a nie z hmotného práva. K námietke, že sa domáha svojho nároku viacerými žalobami uviedol, že nič mu v tom nebráni, navyše jeho nároky vznikajú plynutím času, keď žalovaný neoprávnene užíva pozemok žalobcu bez právneho dôvodu, čím sa bezdôvodne postupne obohacuje. Žalobu zúžil na kratšie časové obdobia (predtým čakal na vydanie rozsudku 7 rokov), aby žalovaný nemohol uviesť, že v určitých dňoch pozemok neužíval. Navyše súdny poplatok i tarifná odmena sa odvíja od hodnoty veci a z toho pohľadu je jedno, či sa žalobca nároku domáha viacerými žalobami alebo len v jednej. Následne poukázal na jednotlivé časti odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu a záverom sa vyjadril aj k právne posúdeniu. Poukázal na to, že otázka posúdenia splatnosti nároku je otázkou hmotnoprávnou, ktorá nemá miesto pri posudzovaní náhrady trov konania v prípade späťvzatia žaloby vykonaného na základe plnenia žalovaného počas súdneho konania. Či žalobca žalovaného vyzval alebo nevyzval pred podaním žaloby je tiež otázkou dokazovania. Žalovaný zavinil vznik trov, keď nepostupoval podľa platobného rozkazu ale tento odporoval a spôsobil tak vznik ďalších úkonov vo veci - návrh na pokračovanie v konaní, späťvzatie žaloby). Čo sa týka výzvy žalovanému - žalobca opakovane žiada žalovaného o zdržanie sa neoprávneného užívania jeho pozemku a ukončenie

obohacovania sa žalovaného na úkor žalobcu, a to vrátane vydania bezdôvodného obohatenia. Žalovaný v protiprávnom konaní a obohacovaní sa stále pokračuje, pričom pozná bankové spojenie žalobcu a môže bezdôvodné obohatenie, o ktorom má vedomosť vždy vydať aj bez žaloby. Dobrovoľným uhradením žalovanej pohľadávky žalovaný potvrdil jej dôvodnosť. O účelnosti vykonaných úkonoch právnej pomoci ešte bude rozhodovať vyšší súdny úradník. Záverom poukázal na viaceré závery súdnej praxe i odbornej literatúry, že sa v prípade zastavenia konania posudzuje z čisto procesného hľadiska kto zaviniť zastavenie konania. Navrhol dovolanie odmietnuť a priznať žalobcovi náhradu rov dovolacieho konania.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

10. Dovolací súd sa preto v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti dovolania podaného žalovaným.

11. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti).

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.

16. Podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o: a/ zastavení konania, b/ odmietnutí podania vo veci samej, c/ odmietnutí žaloby na obnovu konania, d/ návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e/ zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1, f/ návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia, g/ zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h/ zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i/ návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j/ odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k/ povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l/ zabezpečení dôkazného prostriedku, m/ nároku na náhradu trov konania, n) prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164.

17. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

18. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

20. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

21. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP a dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

22. Pre naplnenie prípustnosti dovolania dovolateľom vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1) nesprávny procesný postup súdu, 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ v rámci tohto dôvodu namietol, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, pretože vôbec nereagoval na námietku žalovaného o šikanóznom výkone práva a porušení dobrých mravov. Rozdelenie jedného nároku do množstva žalôb, podaných súčasne je podľa žalovaného zjavnou šikanou a zlomyseľným obťažovaním žalovaného. Túto námietku považoval za relevantnú pre posúdenie nároku na náhradu trov konania, preto podľa žalovaného, ak na ňu odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nereagoval, došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces.

23. Dovolací súd uvádza, že podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, máriacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť (nielen uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky a tvrdenia strán zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, vid' napr. II. ÚS 419/2021), nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

24. Ako už bolo uvedené dovolateľ vidí naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP v tom,

že odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia nereagoval na námietku žalovaného o šikanóznom výkone práva a porušení dobrých mravov tým, že došlo k rozdeleniu jedného nároku do množstva žalôb, podaných súčasne, čo považuje za zlomyseľné obťažovanie žalovaného.

25. Z obsahu odvolania žalovaného na č. l. 79 proti výroku o nepriznaní trov konania žiadnej zo strán sporu v uznesení súdu prvej inštancie č. k. 24Cb/28/2021-73 (pozn. proti tomuto výroku podal odvolanie aj žalobca) vyplýva súhlas žalovaného s tým, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadnil jeho námietku o tom, že žalobca uplatnil ešte nesplatnú pohľadávku. Namietol však, že súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že žalobca zlomyseľne a šikanózne uplatnil nárok na bezdôvodné obohatenie za už uplynulé obdobie nie naraz, ale podľa neho nelogicky, bez dôvodu, po častiach, vždy za 2 mesiace samostatnými návrhmi podanými súčasne, namiesto podania len jedného sumárneho návrhu. Takýto postup bol podľa žalovaného motivovaný iba snahou žalobcu zvýšiť trovy konania a obťažovať žalovaného, čo je postup v rozpore s dobrými mravmi. Súd mal náhradu trov konania priznať žalovanému voči žalobcovi, pretože žalobca žaloval nesplatnú pohľadávku a ešte aj v rozpore s dobrými mravmi. Navrhol napadnutý výrok v tomto smere zmeniť v jeho prospech.

26. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Odôvodnenie uznesenia, ktoré vlastne neobsahuje rozhodnutie v merite veci je aj podľa zákonom upravených podmienok stručnejšie ako zákon vyžaduje pri odôvodnení rozsudku (porovnaj napr. § 220 a § 236 CSP). Aj pri stručnejších dôvodoch, ktoré môžu niektoré rozhodnutia obsahovať, je však podmienkou pre naplnenie práva na spravodlivý súdny proces, zrozumiteľnosť a celková presvedčivosť týchto dôvodov. V prípade odvolacieho rozhodnutia, i keď by rozhodoval formou uznesenia platí § 393 ods. 2, 3 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 CSP tým nie sú dotknuté. To znamená, že odvolací súd v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Platí však aj to, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu. Ústavný súd SR vo svojej ustálenej judikatúre zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

27. Dovolací súd posúdil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu komplexne aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spĺňa všetky predpoklady pre zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedených zákonných požiadaviek. Odvolací súd obom stranám sporu, ktoré podali odvolanie voči výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania, logicky a jasne vysvetlil, aké skutočnosti má súd posudzovať pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v prípade zastavenia konania z dôvodu späťvzatia žaloby. Vysvetlil, že podľa § 256 ods. 1 CSP, ak zastavenie konania procesne zavini strana konania, súd prizná nárok na náhradu trov konania protistrane, z ktorého ustanovenia vyplýva, že zavinenie zastavenia konania sa posudzuje objektívne čisto z procesného hľadiska a nemôže sa posudzovať a skúmať dôvodnosť nároku vo veci samej. Znamená to, že súd posúdi vzťah medzi tým, čo žalobca požadoval a skutočnosťou, pre

ktorú žalobca neskôr zobral žalobu späť, pričom nie je vylúčený ani postup posúdenia dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. I keď odvolací súd výslovne neuvádzal, na ktorú námietku strán sporu reaguje, v odôvodnení stručne reagoval na všetky relevantné námietky oboch odvolateľov, pričom uviedol, aj ktoré námietky, tvrdenia nemohol zobrať na zreteľ, pretože by už išiel do posudzovania veci samej, čo už pri zastavení konania nie je možné. Zároveň uviedol, že dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali použitie § 257 CSP nevzhliadol. Dovolací súd dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu spĺňa kritériá zrozumiteľného a presvedčivého rozhodnutia, teda rozhodnutia, ktoré spĺňa kritériá spravodlivého súdneho procesu. Ak by sa aj rozhodnutie javilo stručnejšie v niektorých reakciách odvolacieho súdu na námietky žalovaného, nemožno konštatovať, že by táto stručnosť dosiahla intenzitu porušenia práva na spravodlivý súdny proces. Naviac sám žalovaný bol v odvolaní mimoriadne stručný a smeroval v podstate k správnosti právneho posúdenia veci s tým, že nárok na náhradu trov mal byť priznaný jemu, pričom odvolací súd vysvetlil komu sa v danom prípade zastavenia konania pre späťvzatie žaloby na základe úhrady žalovanej pohľadávky žalovaným po podaní žaloby na súd (v danom prípade po podaní odporu voči platobnému rozkazu vydanému v tomto konaní) priznáva nárok na náhradu trov konania, tiež vysvetlil, čo sa pri tom posudzuje, a podľa ktorých ustanovení CSP. K námietke žalovaného, že pokiaľ veriteľ žaluje nesplattnú pohľadávku, nepatrí mu nárok na náhradu trov konania za úkony v konaní vykonané pred splatnosťou pohľadávky, dovolací súd uvádza, že rozsah a konkretizácia úkonov, za ktoré bude v konečnom dôsledku priznaná náhrada trov, teda v akej konkrétne výške bude náhrada trov priznaná, bude ešte predmetom rozhodovania súdu. Napadnutý výrok o nároku na náhradu trov konania sa týka len priznania nároku na náhradu všetkých účelne vynaložených trov na uplatnenie, či bránenie práva, bez ich konkretizácie, preto táto námietka nie je v tejto časti konania opodstatnená. Konkrétnu výšku, špecifikáciu úkonov, za ktoré sa náhrada priznáva, či výdavkov na trovy oprávnenej strany sporu, súd určí až v samostatnom uznesení vydaným vyšším súdnym úradníkom podľa § 262 ods. 2 a § 263 ods. 1 CSP, kde by sa mal s touto žalovaným vznesenou argumentáciou súd vysporiadať.

28. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP nedošlo, z dôvodu ktorého dovolanie žalovaného v tejto časti dôvodov ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

29. Dovolací súd považuje za potrebné na okraj k námietke žalovaného poznamenať, že CSP v čl. 5 upravuje, že zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prietahom v konaní. Uvedené znamená, že šikanózne podanie žaloby (zjavne bezdôvodnej, vymyslenej, bez základnej, a pod.) by mohlo byť klasifikované ako zjavné zneužitie práva. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze IV. ÚS 195/2012 uviedol: „Takúto námietku by však bolo možné považovať za dôvodnú iba v prípade, ak by išlo o zneužitie práva, t.j., ak by účelom výkonu práva nebola realizácia vlastných oprávnených hospodárskych záujmov, ale snaha výkonom práva znevýhodniť druhú stranu a spôsobiť jej ujmu. Šikanóznym výkonom práva sa musí vždy preukázať a dôkazné bremeno zaťažuje toho, kto je takýmto výkonom práva poškodený.“ Predmetná žaloba však bola de facto žalobou dôvodnou, keďže ňou uplatnenú pohľadávku žalovaný v priebehu konania, avšak pred predbežným prejednaním veci, resp. pred pojednávaním vo veci samej, uhradil. Na takýto prípad čl. 5 CSP určený nie je. Taktiež má dovolací súd za to, že bez ďalšieho, konštatovať, že by len skutočnosť podania viacerých žalôb, v jeden deň, ktorými sa uplatňuje postupne splatný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za rôzne časové obdobia (i keď po sebe nasledujúce a ku dňu podania žaloby už uplynulé obdobia) voči tomu istému žalovanému, boli šikanóznym výkonom práva. Jednak zákon takémuto konaniu žalobcu nebráni a jednak každé uplatnené obdobie môže mať i určité skutkové odlišnosti. Nie je v rozpore so zákonom takéto nároky uplatniť samostatnými žalobami, a že by išlo o šikanóznym výkonom práva by musel preukázať žalovaný. Naviac, ak ide o dlhodobejšie, či pretrvávajúce obdobie a už dokonca boli dôvod, vznik a výška bezdôvodného obohatenia za predchádzajúce obdobia v inom súdnom konaní a rozhodnutí ustálené, žalovaný má spôsob ako ďalším žalobám predísť - minimálne dohodnúť sa so žalobcom na vydaní bezdôvodného obohatenia a riešenia situácie, ale najmä ukončením takej činnosti, správania sa, či stavu, z ktorého uvedený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcovi vzniká. Dovolací súd

tiež okrajom uvádza, že civilný sporový poriadok počíta s tým, že strana sporu - žalobca podá viacero žalôb na súd, ktoré skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Podľa § 166 ods. 1 CSP v takom prípade ak je to v záujme hospodárnosti konania takéto konania spojí na spoločné konanie. Túto možnosť má i v situácii, že boli takéto konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu (v takom prípade rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr). V danom prípade však došlo k späťvzatiu predmetnej žaloby pre uhradenie žalovanej pohľadávky žalovaným, síce po podaní odporu voči platobnému rozkazu, ale pred prejednaním veci samej v konaní po podanom odpore. Takže už ani prípadné spojenie viacerých na súde vedených vecí s týmto konaním neprichádzalo do úvahy. Túto situáciu však nemožno pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov tohto konania pripísať na ťarchu žalobcu. Taktiež uvedené nemožno zobrať na zreteľ ako dôvod hodný osobitného zreteľa, ku ktorému uplatneniu smeruje vlastne i dovolateľ, aby mu z tohto dôvodu podľa § 257 CSP nebola uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania (keď procesne zavinil zastavenie konania uhradením žalovanej pohľadávky po podaní žaloby na súd), resp., aby mal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Odvolací súd v rozhodnutí vysvetlil, že námietky a skutkové tvrdenia žalovaného by mali byť predmetom dokazovania a rozhodovania vo veci samej, čo je však vylúčené v štádiu po zastavení konania pre späťvzatie žaloby, resp. po úkone žalobcu, ktorým vezme svoju žalobu späť pred predbežným prejednaním sporu, či pred prvým pojednávaním.

30. To, či právne závery odvolacieho súdu uvedené k jednotlivým námietkam strán sporu sú správne alebo nie, je možné preskúmať len podľa § 421 CSP, avšak len, v prípade, že je dovolanie z tohto dôvodu voči konkrétnemu napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné. Žalovaný v dovolaní uplatnil aj dôvod podľa § 421 CSP a namietol nesprávne právne posúdenie veci, pretože pokiaľ žalobca uplatňuje nesplattnú pohľadávku, nie je možné mu priznať náhradu trov konania za úkony, ktoré boli vykonané pred splatnosťou pohľadávky. Podľa dovolateľa sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v otázke nároku na náhradu trov konania pri tzv. predčasnej žalobe, t.j. žalobe o zaplattenie pohľadávky splatnej až po podaní žaloby.

31. Predtým, než sa dovolací súd môže zaoberať dôvodnosťou podaného dovolania podľa § 421 CSP musí posúdiť, či je dovolanie z dôvodu podľa § 421 CSP podať procesne prípustné. Preto aj v predmetnej veci najskôr posudzoval otázku prípustnosti dovolania žalovaného podaného z dôvodu § 421 CSP voči uzneseniu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania a dospel k záveru, že dovolanie z dôvodu § 421 CSP podať nie je prípustné. Bráni tomu § 421 ods. 2 CSP, ktorý vylučuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie voči uzneseniu, ktorým súd rozhodoval o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ CSP). Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalovaného v časti dôvodu podľa § 421 CSP nemohol meritórne prejednať, ale ho ako procesne neprípustné aj v tejto časti dôvodov odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.